

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

1. Charakteristika učebného predmetu

V predmete slovenský jazyk a literatúra sa kladú do popredia rozvíjania jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo sa vo vyučovaní premietlo do zámerného preferovania rozvoja komunikačných kompetencií v rámci komunikačno – zážitkového modelu vyučovania slovenského jazyka a literatúry. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno – hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi. Najväčší akcent sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a podobne. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali študenti dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

V literárnej zložke predmetu sa zmenilo tematické usporiadanie predmetu na stredných školách, v rámci ktorého sa opustila literárnohistorická štruktúra. Namiesto faktografickej orientácie je obsah zameraný na analyticko – interpretačné činnosti- schopnosť pracovať s významom literárneho textu na vyššej individuálnej úrovni spracovania (syntetické a hodnotiace čítanie). Obsah literárnej výchovy sa v najvšeobecnejšom zmysle orientuje na dve činnosti : recepciu a tvorbu.

Vo všetkých zložkách predmetu sa uplatňuje konštruktivistický prístup k učeniu, v ktorom sa žiak stáva učiacim sa subjektom.

2. Ciele učebného predmetu

Hlavný cieľ vyučovania predmetu obsahuje tri cieľové komponenty: komunikatívny, kognitívny a formatívny. Ciele vzdelávacej oblasti smerujú k zabezpečeniu tých kľúčových kompetencií, ktoré sú sledované všetkými učebnými predmetmi a ktoré sa realizujú v každom učebnom predmete podľa ich špecifik. Vedieť sa adekvátne vyjadrovať v komunikačných situáciách (ústne aj písomne), čítať s porozumením súvislé aj nesúvislé texty, vedieť aktívne počúvať a prejaviť schopnosť učiť sa učiť a chcieť sa učiť.

Presné používanie terminológie v rámci konverzácie, slohu ako aj jazykovej výchovy, v kontextuálnej konštrukcii. Osvojené postupy, pojmy využívať pri riešení jazykovo – literárnych tematických oblastí. Rozvíjať komunikatívne zručnosti a schopnosti aj v podobe vedenia dialógu a diskusie na obhajovanie vlastných tvrdení a predstáv. Získať skúsenosti v aktívnej aplikácii jazyka v hovorenej i písanej forme.

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán 1 (pre všetky triedy okrem triedy s rozšíreným vyučovaním matematiky)

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	4	132
2.	3	99
3.	4	132
4.	3	90

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Jazyková komunikácia.	12	Úvodná hodina. Štandard. Učebnice. Ciele. Jazyková komunikácia, druhy a funkcie komunikácie, komunikačný reťazec a princípy komunikácie. Mimojazykové prostriedky. Zdroje informácií. Získavanie a spracovanie informácií. Spôsoby záznamu textu – konspekt, citácia, parafráza, mapa mysle, osnova, téza, brainstorming. Dezinformácie. Masmediálne komunikačné prostriedky. Využitie informácií, učenie sa, druhy učenia, učebné typy a faktory ovplyvňujúce učenie. Plánovanie činností. Plán a projekt. Zapamätávanie. Textotvorný proces, jazykové štýly, štýlotvorné činitele. Hybridizácia. Slohové postupy a slohové útvary.
	Úvod do literatúry.	6	Chronologický vývin, povinná literatúra. Literatúra ako umenie. Literárne druhy, formy, žánre, funkcia literatúry, svetová, európska, národná. Podsystemy literatúry.
	Epická poézia.	22	Rytmus. Rytmicky viazaná / neviazaná reč. Veršové systémy – Základná charakteristika a delenie. Sylabický veršový systém, rytmická analýza sylabických básní. H. Gavlovič. Zaradenie autora, život, dielo/prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Valašská škola. Andrej Sládkovič – zaradenie autora, život, dielo -

			<p>prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Detvan. Opakovacie figúry – anafora, epifora, epizeuxa, básnické prirovnanie, alegória/inotaj, protiklad. Samo Chalupka – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Mor ho! Metafora a metonymia. Hyperbola. Vonkajšia kompozícia básnickej skladby – spevu. Ján Botto – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Smrť Jánošíkova.</p>
	Bežná komunikácia.	7	<p>Hovorový štýl – znaky. Klasické útvary bežnej komunikácie. Ústne monologické útvary – rozprávanie príbehu, vtip. Ústne dialogické útvary – Telefonický rozhovor, hádka, debata, polemika, diskusia. Písané útvary. Súkromný list. Oznámenie, blahoželanie a kondolencia. Moderné útvary bežnej komunikácie – reklama, inzerát, e-mail, SMS, vizitka, reklama, četovanie.</p>
	Krátka epická forma – poviedka.	14	<p>Próza – charakteristika z hľadiska jazyka, rytmicky neviazaná reč, podstata epickosti v diele, pásmo rozprávača, typy rozprávača. Vševediaci rozprávač, Literárna postava – hlavná, vedľajšia, idealizovaný, sociálny, charakterový typ postavy. Kompozícia diela, vnútorná kompozícia literárneho diela. Realizmus – znaky, spoločenská situácia. Martin Kukučín – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Keď báčik z Chochoľova umrie. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Neprebudený. J. G. Tajovský – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Maco Mlieč. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Mamka Pôstková.</p>
	Oficiálna komunikácia.	4	<p>Administratívny štýl – znaky. Útvary formátu A4. Žiadosť, motivačný list, objednávka, životopis, vyhláška, zákon. Útvary formátu A6. Oznámenie, ospravedlnenie, potvrdenie,</p>

		splnomocnenie, poštovný peňažný poukaz, test, dotazník, anketa.
Lyrická poézia.	8	Poézia – základná charakteristika z hľadiska jazyka, rytmicky viazaná reč. Sylabotonický veršový systém – stopy. Metonymia. P. O. Hviezdoslav – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Krvavé sonety. Zvukomaľba.
Pracovná komunikácia.	2	Písomné útvary – zápisnica, zápis, plán práce. Ústne útvary – diskusia, diskusný príspevok, administratívny referát.
Jazykové prostriedky, jazykový systém.	12	Jazykový systém. Fonetika a fonológia, lexikológia, morfológia, syntax, štylistika. Zvukové jazykové prostriedky – diakritika, interpunkcia, spodobovanie. Lexikálne jazykové prostriedky, sémantický trojuholník, gramatický význam slova, zvuková podoba slova. Vzťahy medzi lexikálnymi významami slov – polysémia, synonymia, homonymia, antonymia, paronymia. Slovná zásoba, druhy slovnej zásoby. Systém slovnej zásoby. Obohacovanie slovnej zásoby. Druhy. Slovníky.
Krátka epická próza.	8	Novela. Znaky, chronológia v epike. B. S. Timrava – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Ťapákovci. Hĺbkové členenie textu, rovina deja, významová rovina.
Epická poézia.	10	Prízvuk v slovenčine. Sylabotonický veršový systém. Rytmicko-syntaktický paralelizmus. Daktyl, trochej, jamb a predrážka. Tvorba jambických veršov. Rytmus a rým. Horizontálny rytmus. Rýmy – druhy.
Veľká epická próza.	15	román. Horizontálne členenie epického textu – pásmo postáv. Priamy rozprávač. Horizontálne členenie epického textu – pásmo postáv. Priamy rozprávač. Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Dom v stráni. E. M. Remarque – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna

			interpretácia lit. diela Na západe nič nové. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Otec Goriot.
	Diktát.	4	
	Slohová práca.	8	
druhý	Komunikácia slovesného umenia, umelecký štýl.	9	Úvodná hodina. Štandard. Učebnice. Ciele. Znak umeleckého štýlu, využitie slohových postupov v umeleckom štýle. Rozprávací slohový postup. Rozprávanie. Druhy rozprávania. Kompozícia umeleckého rozprávania. Opisný slohový postup. Opis. Kompozícia opisu. Druhy opisu. Umelecký opis. Druhy opisu. Statický opis. Dynamický opis. Objektívny opis. Subjektívny opis. Jednoduchý opis. Umelecký opis. Odborný opis. Charakteristika. Druhy charakteristiky – objektívna, subjektívna, priama, nepriama, skupinová, porovnávacia. Individuálna charakteristika, posudok, autocharakteristika, beletrizovaný životopis.
	Lyrická poézia – štylizácia.	10	F. Petrarca - základná informácia o autorovi a literárnom období humanizmus a renesancia. Definícia sonetu. Čítanie a interpretácia sonetov. Epiteton - vyvodenie pojmu. Básnický symbol. Ivan Krasko – interpretácia básní.(Už je pozde, Jehovah, ...) Verbalizácia čitateľského zážitku. Hodnotenie a obhajoba analýzy v triede (odporúčaní autori). Opakovanie tematického celku.
	Masmediálna komunikácia, publicistický štýl.	8	Spravodajské útvary publicistického štýlu. (jednoduchá správa, rozšírená správa, noticka, interview, komentár). Analytické útvary. (glosa, recenzia, editoriál). Beletristické útvary (reportáž, fejtón). Opakovanie tematického celku.
	Dramatická literatúra.	17	Dráma ako literárny druh, základné znaky, vývin drámy. Vyvodenie pojmov: divadelná hra, výstup, dejstvo, replika, herec, režisér, autorská poznámka, inscenácia, pásmo postáv, replika, dialóg, monológ, vnútorný monológ. W. Shakespeare - základná

		informácia o autorovi a diele Hamlet. Hamlet - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. J. G. Tajovský- informácia o jeho dramatickej tvorbe. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Statky – zmätky. Dramatická reč, dejstvá a výstupy.
Lyrická a epická poézia- časomiera.	7	(veršové systémy, základné znaky, stopy) Vlastná tvorba daktylo-trochejských časomerných veršov. J. Kollár: Základná informácia o autorovi a literárnom období. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Slávy dcéra. J. Hollý – základné informácie o živote a diele Svatopluk, základná charakteristika eposu. Opakovanie.
Morfológia.	11	Slovné druhy. Plnovýznamové, neplnovýznamové slovné druhy. Vetnočlenská platnosť. Menné a slovesné gramatické kategórie. Podstatné mená + štylistické využitie gramat. kategórií podstatných mien. Slovesá – neurčité tvary sloviess + štylistické využitie sloviess. Príslovky + štylistické využitie prísloviess. Predložky + štylistické využitie predložiek. Spojky + štylistické využitie spojok. Častice + štylistické využitie častíc. Citoslovčia + štylistické využitie citosloviess. Opakovanie.
Krátka epická próza.	7	Opakovanie: novela, poviedka, slohové postupy v epike, epický čas, rozprávač, postava, kompozícia. Hĺbkové členenie LD (dejový a významový plán LD – pointa, motív, téma, hlavná myšlienka.) Vnútorňy monológ. Porovnanie fáz vnútornej kompozície v poviedke a v novele. Štylisticko-lexikálna interpretácia literárnych diel.
Lyrická poézia – druhy lyriky – lúbostná lyrika.	4	A. Sládkovič- základná informácia- autor, obdobie, dielo. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Marína. Básnický protiklad, typy rýmov.
Syntax.	5	Opakovanie: syntax, veta, vetné členy- hlavné, rozvíjacie. Sklady. Vety podľa členitosti, modálnosti, zloženia – priraďovacie a podraďovacie súvetia.

			Polovetná syntax, Nadvetná syntax. Expresívne syntaktické konštrukcie.
	Dramatická literatúra.	9	komická dráma, komédia, tragédia, činohra, komickosť, humor, irónia, satira. hyperbola. Charakterový typ postavy. J. Palárik- základné informácie - autor, obdobie, dielo. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Zmierenie alebo dobrodružstvo pri obžinkoch. Molière- základné informácie- autor, obdobie, dielo. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Lakomec. Opakovanie.
	Diktát.	4	
	Slohová práca.	8	
tretí	Komunikácia a sloh.	13	Úvodná hodina. Štandard. Ciele. Náučný štýl – prostriedky, kompozícia. Náučný štýl – súdržnosť textu. Výkladový slohový postup v náučnom štýle: kompozícia, postupy logického myslenia (indukcia ...). Kausalita. Výklad. Výkladové žánre v náučnom štýle (odborný článok, ...) Analýza textu. Porovnanie analýza a interpretácia textu.
	Veľká epická próza – román.	21	Opakovanie poznatkov o románe a jeho tvorcoch. Druhy románu (sociálny, psychologický). Znaký a vývin románu. M. Kukučín – opakovanie vedomostí. Dom v stráni – analýza (dej, rozprávač, ...). M. Urban - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. M. Urban – Živý bič - Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Živý bič. Živý bič - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. Sociálny typ. J. C. Hronský - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Jozef Mak - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. Porovnanie jednotlivých typov románu, generalizácia získaných vedomostí. Opakovanie tematického celku. Umelecké dielo ako obraz reality. Čítanie s porozumením.
	Krátka epická próza.	12	Opakovanie (novela, poviedka, postup, vonkajšia a vnútorná kompozícia). Druhy rozprávača – nespoľahlivý rozprávač –

			vymedzenie, základné znaky. J. G. Tajovský – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. J.G. Tajovský- Apoliena - Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela. Apoliena - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. Čítanie s porozumením. Peter Jilemnický – O dvoch bratoch.
	Lyrická poézia.	20	Voľný verš (základné znaky, definícia). Diferenciácia medzivojnovnej literatúry (základné prúdy a ich predstavitelia). E. B. Lukáč – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Interpretácia básní E. B. Lukáča (V Chráme sv. Magdalény, ...). Verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. J. Smrek – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. J. Smrek – Interpretácia básní (Cválajúce dni, ...). Vitalizmus vs kolorizmus. Reflexívna lyrika. L. Novomeský- základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Interpretácia básní L. Novomeského – Romboid. Duchovná lyrika (vymedzenie pojmu, základné znaky a predstavitelia – R. Dilong- základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Interpretácia básní R. Dilonga – Orodovnica, Za múrom kláštora. Impresionizmus a senzualizmus. Ján Kostra - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Interpretácia básní J. Kostru (Chuť po bozkoch ...). Opakovanie.
	Veľká epická próza.	8	Opakovanie. Kompozičné postupy – reťazový. D. Chrobák – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Lyrizácia textu – jednotlivé znaky a stupne lyrizácie textu (naturizmus). Idealizovaný typ postavy. Drak sa vracia – Interpretácia textu.
	Úvaha.	7	Školská úvaha, úvaha v umeleckom štýle. Úvaha v publicistickom štýle, glosa, stĺpček, komentár, esej. Opisné útvary a žánre v náučnom štýle. Písanie úvahy – nácvik na slohovú prácu.

	Dramatická literatúra - tragická dráma.	13	Dráma, tragédia.(vznik a vývin drámy, základné znaky antickej drámy). Sofokles – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Sofokles - Antigona - Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Antigona. Interpretácia a verbalizácia vlastných čitateľských zážitkov. I. Bukovčan – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. I. Bukovčan - Kým kohút nezaspieva- štylisticko-lexikálna interpretácia diela. Interpretácia a verbalizácia vlastných čitateľských zážitkov. Komparácia dvoch dramatických diel.
	Lyrická poézia.	3	Asociatívny text, asociácia, duchovná lyrika, reflexívna lyrika, čistá lyrika. Pásmo.
	Jazykové prostriedky.	9	Zvukové jazykové prostriedky. Fonetika a fonológia. Tónová, silová a časová modulácia reči. Kvalitatívna modulácia. Rytmické krátenie. Štylistické využitie zvukovej stránky slov. Ortoepia. Ortografia. Graféma. Spoluhláskové a samohláskové skupiny. Opakovanie. Test.
	Netradičná epická próza.	14	Dušan Dušek – Kufor na sny. F. Kafka – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Prúd vedomia. Štylisticko-lexikálna interpretácia diela Premena. Interpretácia a verbalizácia vlastných čitateľských zážitkov. Aplikácia podstaty lit. diela do vlastného života. Opakovanie. Video.
	Diktát.	4	
	Slohová práca.	8	
štvrtý	Komunikácia a sloh.	11	Ústna verejná komunikácia, rečnícky štýl – znaky, žánre, postupy. Výrazové prostriedky – verbálne. Chyby. História rétoriky. Fázy tvorenia prejavu. Žánre – rozdelenie, funkcia. Agitačné žánre. Náučné žánre – prednáška. Prezentácia rečníckeho prejavu. Posterová prezentácia. Náboženské prejavy. Diskusný príspevok. Diktát. Príležitostné žánre.

Lyrická poézia.	5	Automatický text. R. Dilong, opakovanie, rozbor básne. R. Fabry, analýza básne. Prekliati básnici – Apollinaire. Analýza básní. Opakovanie.
Komunikácia a sloh.	6	rečnicke prejavy študentov.
Dramatická literatúra – absurdná dráma.	9	Lasica a Satinský – Soirée. Analýza drámy. Havel – Audiencia. Analýza drámy. RND – Jááánošiiík. Absurdná dráma.
Veľká epická próza.	9	Retrospektívny kompozičný postup. A. Bednár -základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Kolíska – analýza. Mňačko - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Ako chutí moc – analýza. Salinger. Kto chytá v žite – analýza. Opakovanie.
Jazyk- všeobecné poznatky.	2	Vznik, prirodzený, umelý, národný, úradný, cieľový, cudzí jazyk, jazyk a písmo. Vývin jazyka. Jazyk. Jazykový znak. Jazykový systém. Jazyk a reč. Funkcie jazyka. Indoeurópske, slovanské, jazyky menšín.
Súčasná lyrická poézia.	10	Charakteristika vývinu. M. Válek - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Analýza básní. M. Rúfus - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. J. Urban - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Opakovanie.
Jazyk.	4	Národný jazyk. Vývin jazyka a formy národného jazyka. Staroslovienčina. Spisovné obdobie. Spisovný jazyk a nárečie. Jazyková norma. Kodifikácie (Bernolák, Štúr, Hattala.) Súčasná obdobie. Jazyková literatúra – kodifikačné príručky.
Postmoderna v epickej próze.	10	Zaradenie do literárneho kontextu, charakteristika. D. Tatarka. Démon súhlasu. Persifláž, palimpsest, satira. Opakovanie – príprava na monitor.
Fantastická próza a sci-fi.	2	Základné informácie.
Všeobecné poznatky o literatúre.	18	Zhrnutie poznatkov. Literatúra odvodená od umeleckej literatúry. Zhrnutie literárno-teoretických poznatkov. Aplikácia

			poznatkov. Celkový prehľad literárneho vývoja. Antická literatúra. Staroslovienske obdobie. Renesančná literatúra. Baroková literatúra. Klasicistická literatúra. Romantizmus. Realizmus. Moderna a avantgarda. Povoynové obnovenie naratívnej a angažovanej tvorby. Systemizácia.
	Diktát.	4	

Učebný plán 2 (pre triedy s rozšíreným vyučovaním matematiky)

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
1.	3	99
2.	3	99
3.	3	99
4.	4	120

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
prvý	Jazyková komunikácia.	9	Úvodná hodina. Štandard. Učebnice. Ciele. Jazyková komunikácia, druhy a funkcie komunikácie, komunikačný reťazec a princípy komunikácie. Mimojazykové prostriedky. Zdroje informácií. Získavanie a spracovanie informácií. Spôsoby záznamu textu – konspekt, citácia, parafráza, mapa mysle, osnova, téza, brainstorming. Dezinformácie. Masmediálne komunikačné prostriedky. Využitie informácií, učenie sa, druhy učenia, učebné typy a faktory ovplyvňujúce učenie. Plánovanie činností. Plán a projekt. Zapamätávanie. Textotvorný proces, jazykové štýly, štýlotvorné činitele. Hybridizácia. Slohové postupy a slohové útvary.
	Úvod do literatúry.	4	Chronologický vývin, povinná literatúra. Literatúra ako umenie. Literárne druhy, formy, žánre, funkcia literatúry, svetová, európska, národná. Podsystemy literatúry.

	Epická poézia.	17	<p>Rytmus. Rytmicky viazaná /neviazaná reč. Veršové systémy – Základná charakteristika a delenie. Sylabický veršový systém, rytmická analýza sylabických básní. H. Gavlovič. Zaradenie autora, život, dielo/prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Valašská škola. Andrej Sládkovič – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Detvan. Opakovacie figúry – anafora, epifora, epizeuxa, básnické prirovnanie, alegória/inotaj, protiklad. Samo Chalupka – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Mor ho! Metafora a metonymia. Hyperbola. Vonkajšia kompozícia básnickej skladby – spevu. Ján Botto – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Smrť Jánošíkova. Janko Kráľ - Zakliata panna vo Váhu a divný Janko.</p>
	Bežná komunikácia.	6	<p>Hovorový štýl – znaky. Klasické útvary bežnej komunikácie. Ústne monologické útvary – rozprávanie príbehu, vtip. Ústne dialogické útvary – Telefonický rozhovor, hádka, debata, polemika, diskusia. Písané útvary. Súkromný list. Oznámenie, blahoželanie a kondolencia. Moderné útvary bežnej komunikácie – reklama, inzerát, e-mail, SMS, vizitka, reklama, čítanie.</p>
	Krátka epická forma – poviedka.	10	<p>Próza – charakteristika z hľadiska jazyka, rytmicky neviazaná reč, podstata epickosti v diele, pásmo rozprávača, typy rozprávača. Vševediaci rozprávač, Literárna postava – hlavná, vedľajšia, idealizovaný, sociálny, charakterový typ postavy. Kompozícia diela, vnútorná kompozícia literárneho diela. Realizmus – znaky, spoločenská situácia. Martin Kukučín – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Keď báčik z Chochoľova umrie. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Neprebudený.</p>

			J. G. Tajovský – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Maco Mlieč. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Mamka Pôstková.
	Oficiálna komunikácia.	3	Administratívny štýl – znaky. Útvary formátu A4. Žiadosť, motivačný list, objednávka, životopis, vyhláška, zákon. Útvary formátu A6. Oznámenie, ospravedlnenie, potvrdenie, splnomocnenie, poštovný peňažný poukaz, test, dotazník, anketa.
	Lyrická poézia.	6	Poézia – základná charakteristika z hľadiska jazyka, rytmicky viazaná reč. Sylabotonicý veršový systém – stopy. Metonymia. P. O. Hviezdoslav – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Krvavé sonety. Zvukomaľba.
	Pracovná komunikácia.	2	Písomné útvary – zápisnica, zápis, plán práce. Ústne útvary – diskusia, diskusný príspevok, administratívny referát.
	Jazykové prostriedky, jazykový systém.	8	Jazykový systém. Fonetika a fonológia, lexikológia, morfológia, syntax, štylistika. Zvukové jazykové prostriedky – diakritika, interpunkcia, spodobovanie. Lexikálne jazykové prostriedky, sémantický trojuholník, gramatický význam slova, zvuková podoba slova. Vzťahy medzi lexikálnymi významami slov – polysémia, synonymia, homonymia, antonymia, paronymia. Slovná zásoba, druhy slovnej zásoby. Systém slovnej zásoby. Obohacovanie slovnej zásoby. Druhy. Slovníky.
	Krátka epická próza.	6	Novela. Znaky, chronológia v epike. B.S. Timrava – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Ťapákovci. Hĺbkové členenie textu, rovina deja, významová rovina.
	Epická poézia.	6	Prízvuk v slovenčine. Sylabotonicý veršový systém. Rytmickeo-syntaktický paralelizmus.

			Daktyl, trochej, jamb a predrážka. Tvorba jambických veršov. Rytmus a rým. Horizontálny rytmus. Rýmy – druhy.
	Veľká epická próza.	10	román. Horizontálne členenie epického textu – pásmo postáv. Priamy rozprávač. Horizontálne členenie epického textu – pásmo postáv. Priamy rozprávač. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Dom v stráni. E. M. Remarque – zaradenie autora, život, dielo - prehľadne. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Na západe nič nové. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Otec Goriot.
	Diktát.	4	
	Slohová práca.	8	
druhý	Komunikácia slovesného umenia, umelecký štýl.	9	Úvodná hodina. Štandard. Učebnice. Ciele. Znak umeleckého štýlu, využitie slohových postupov v umeleckom štýle. Rozprávací slohový postup. Rozprávanie. Druhy rozprávania. Kompozícia umeleckého rozprávania. Opisný slohový postup. Opis. Kompozícia opisu. Druhy opisu. Umelecký opis. Druhy opisu. Statický opis. Dynamický opis. Objektívny opis. Subjektívny opis. Jednoduchý opis. Umelecký opis. Odborný opis. Charakteristika. Druhy charakteristiky – objektívna, subjektívna, priama, nepriama, skupinová, porovnávací. Individuálna charakteristika, posudok, autocharakteristika, beletrizovaný životopis.
	Lyrická poézia – štylizácia.	10	F. Petrarca - základná informácia o autorovi a literárnom období humanizmus a renesancia. Definícia sonetu. Čítanie a interpretácia sonetov. Epiteton - vyvodenie pojmu. Básnický symbol. Ivan Krasko – interpretácia básní.(Už je pozde, Jehovah, ...) Verbalizácia čitateľského zážitku. Hodnotenie a obhajoba analýzy v triede (odporúčaní autori). Opakovanie tematického celku.
	Masmediálna komunikácia, publicistický štýl.	8	Spravodajské útvary publicistického štýlu. (jednoduchá správa, rozšírená správa,

		noticka, interview, komentár). Analytické útvary. (glosa, recenzia, editoriál). Beletristické útvary (reportáž, fejtón). Opakovanie tematického celku.
Dramatická literatúra.	17	Dráma ako literárny druh, základné znaky, vývin drámy. Vyvodenie pojmov: divadelná hra, výstup, dejstvo, replika, herec, režisér, autorská poznámka, inscenácia, pásmo postáv, replika, dialóg, monológ, vnútorný monológ. W. Shakespeare - základná informácia o autorovi a diele Hamlet. Hamlet - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. J. G. Tajovský- informácia o jeho dramatickej tvorbe. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Statky – zmätky. Dramatická reč, dejstvá a výstupy.
Lyrická a epická poézia- časomiera.	7	(veršové systémy, základné znaky, stopy..). Vlastná tvorba daktylo-trochejských časomerných veršov. J. Kollár: Základná informácia o autorovi a literárnom období. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Slávy dcéra. J. Hollý – základné informácie o živote a diele Svatopluk, základná charakteristika eposu. Opakovanie.
Morfológia.	11	
Krátka epická próza.	7	Opakovanie: novela, poviedka, slohové postupy v epike, epický čas, rozprávač, postava, kompozícia. Hĺbkové členenie LD (dejový a významový plán LD – pointa, motív, téma, hlavná myšlienka.) Vnútorný monológ. Porovnanie fáz vnútornej kompozície v poviedke a v novele. Štylisticko-lexikálna interpretácia literárnych diel.
Lyrická poézia – druhy lyriky – ľúbostná lyrika.	4	A. Sládkovič- základná informácia- autor, obdobie, dielo. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Marína. Básnický protiklad, typy rýmov.
Syntax.	5	Opakovanie: syntax, veta, vetné členy- hlavné, rozvíjacie. Sklady. Vety podľa členitosti, modálnosti, zloženia – priraďovacie a podraďovacie súvetia.

			Polovetná syntax, Nadvetná syntax. Expresívne syntaktické konštrukcie.
	Dramatická literatúra.	9	komická dráma, komédia, tragédia, činohra, komickosť, humor, irónia, satira, hyperbola. Charakterový typ postavy. J. Palárik- základné informácie - autor, obdobie, dielo. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Zmierenie alebo dobrodružstvo pri obžinkoch. Molière- základné informácie- autor, obdobie, dielo. Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Lakomec. Opakovanie.
	Diktát.	4	
	Slohová práca.	8	
tretí	Komunikácia a sloh.	10	Úvodná hodina. Štandard. Ciele. Náučný štýl – prostriedky, kompozícia. Náučný štýl – súdržnosť textu. Výkladový slohový postup v náučnom štýle: kompozícia, postupy logického myslenia (indukcia...). Kausalita. Výklad. Výkladové žánre v náučnom štýle (odborný článok, ..) Analýza textu. Porovnanie analýza a interpretácia textu.
	Veľká epická próza – román.	17	Opakovanie poznatkov o románe a jeho tvorcoch. Druhy románu (sociálny, psychologický). Znaky a vývin románu. M. Kukučín – opakovanie vedomostí. Dom v stráni – analýza (dej, rozprávač,...). M. Urban- základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. M. Urban – Živý bič - Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Živý bič. Živý bič - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. Sociálny typ. J. C. Hronský - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Jozef Mak - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku.. Porovnanie jednotlivých typov románu, generalizácia získaných vedomostí. Opakovanie tematického celku. Umelecké dielo ako obraz reality.
	Krátka epická próza.	8	Opakovanie (novela, poviedka, postup, vonkajšia a vnútorná kompozícia). Druhy rozprávača – nespoľahlivý rozprávač –

			vymedzenie, základné znaky. J. G. Tajovský – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. J. G. Tajovský- Apoliena - Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela. Apoliena - verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. Čítanie s porozumením. Peter Jilemnický – O dvoch bratoch.
	Lyrická poézia.	17	voľný verš (základné znaky, definícia). Diferenciácia medzivojnovnej literatúry (základné prúdy a ich predstavitelia). E. B. Lukáč – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Interpretácia básní E. B. Lukáča (V Chráme sv. Magdalény, ...). Verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. J. Smrek – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. J. Smrek – Interpretácia básní (Cválajúce dni, ..). Vitalizmus vs kolorizmus. Reflexívna lyrika. L. Novomeský- základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Interpretácia básní L. Novomeského – Romboid. Duchovná lyrika (vymedzenie pojmu, základné znaky a predstavitelia – R. Dilong- základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Interpretácia básní R. Dilonga – Orodovnica, Za múrom kláštora.. Impresionizmus a senzualizmus. Ján Kostra - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Interpretácia básní J. Kostru (Chuť po bozkoch..). Opakovanie.
	Veľká epická próza.	4	Opakovanie. Kompozičné postupy – reťazový. D. Chrobák – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Lyrizácia textu – jednotlivé znaky a stupne lyrizácie textu (naturizmus). Idealizovaný typ postavy. Drak sa vracia – Interpretácia textu.
	Úvaha.	4	Školská úvaha, úvaha v umeleckom štýle. Úvaha v publicistickom štýle, glosa, stĺpček, komentár, esej. Opisné útvary a žánre v náučnom štýle. Písanie úvahy – nácvik na slohovú prácu.

	Dramatická literatúra - tragická dráma.	10	Dráma, tragédia.(vznik a vývin drámy, základné znaky antickej drámy). Sofokles – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Sofokles - Antigona - Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Antigona. Interpretácia a verbalizácia vlastných čitateľských zážitkov. I. Bukovčan – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. I. Bukovčan - Kým kohút nezaspieva- štylisticko-lexikálna interpretácia diela. Interpretácia a verbalizácia vlastných čitateľských zážitkov. Komparácia dvoch dramatických diel.
	Lyrická poézia.	1	Asociatívny text, asociácia, duchovná lyrika, reflexívna lyrika, čistá lyrika. Pásmo.
	Jazykové prostriedky.	6	Zvukové jazykové prostriedky. Fonetika a fonológia. Tónová, silová a časová modulácia reči. Kvalitatívna modulácia. Rytmické krátenie. Štylistické využitie zvukovej stránky slov. Ortoepia. Ortografia. Graféma. Spoluhláskové/samohláskové skupiny. Opakovanie. Test.
	Netradičná epická próza.	10	Dušan Dušek – Kufor na sny. F. Kafka – základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Prúd vedomia. Štylisticko-lexikálna interpretácia diela Premena. Interpretácia a verbalizácia vlastných čitateľských zážitkov. Aplikácia podstaty lit. diela do vlastného života. Opakovanie. Video.
	Diktát.	4	
	Slohová práca.	8	
štvrtý	Komunikácia a sloh.	16	Ústna verejná komunikácia, rečnícky štýl – znaky, žánre, postupy. Výrazové prostriedky – verbálne. Chyby. História rétoriky. Fázy tvorenia prejavu. Žánre – rozdelenie, funkcia. Agitačné žánre. Náučné žánre – prednáška. Prezentácia rečníckeho prejavu. Posterová prezentácia. Náboženské prejavy.

		Diskusný príspevok. Diktát. Príležitostné žánre.
Lyrická poézia.	6	Automatický text. R. Dilong, opakovanie, rozbor básne. R. Fabry, analýza básne. Prekliati básnici – Apollinaire. Analýza básní. Opakovanie.
Komunikácia a sloh.	7	Rečnicke prejavy študentov.
Dramatická literatúra – absurdná dráma.	12	Lasica a Satinský – Soirée. Analýza drámy. Havel – Audiencia. Analýza drámy. RND – Jááánoššíík. Absurdná dráma.
Veľká epická próza.	12	Retrospektívny kompozičný postup. A. Bednár -základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Kolíska – analýza. Mňačko - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Ako chutí moc – analýza. Salinger. Kto chytá v žite – analýza. Opakovanie.
Jazyk- všeobecné poznatky.	2	Vznik, prirodzený, umelý, národný, úradný, cieľový, cudzí jazyk, jazyk a písmo. Vývin jazyka. Jazyk. Jazykový znak. Jazykový systém. Jazyk a reč. Funkcie jazyka. Indoeurópske, slovanské, jazyky menšín.
Súčasná lyrická poézia.	15	Charakteristika vývinu. M. Válek - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Analýza básní. M. Rúfus - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. J. Urban - základná informácia o autorovi, jeho tvorbe a literárnom období. Opakovanie.
Jazyk.	5	Národný jazyk. Vývin jazyka a formy národného jazyka. Starosloviččina. Spisovné obdobie. Spisovný jazyk a nárečie. Jazyková norma. Kodifikácie (Bernolák, Štúr, Hattala.) Súčasná doba. Jazyková literatúra – kodifikačné príručky.
Postmoderna v epickej próze.	13	Zaradenie do literárneho kontextu, charakteristika. D. Tatarka. Démon súhlasu. Persifláž, palimpsest, satira. Opakovanie – príprava na monitor.
Fantastická próza a sci-fi.	3	Základné informácie.

	Všeobecné poznatky o literatúre.	25	Zhrnutie poznatkov. Literatúra odvodená od umeleckej literatúry. Zhrnutie literárno-teoretických poznatkov. Aplikácia poznatkov. Celkový prehľad literárneho vývoja. Antická literatúra. Staroslovienske obdobie. Renesančná literatúra. Baroková literatúra. Klasicistická literatúra. Romantizmus. Realizmus. Moderna a avantgarda. Povoynové obnovenie naratívnej a angažovanej tvorby. Systemizácia.
	Diktát.	4	

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Presné používanie terminológie v rámci konverzácie, slohu ako aj jazykovej výchovy, v kontextuálnej konštrukcii. Osvojené postupy, pojmy využívať pri riešení jazykovo – literárnych tematických oblastí. Rozvíjať komunikatívne zručnosti a schopnosti aj v podobe vedenia dialógu a diskusie na obhajovanie vlastných tvrdení a predstáv. Kriticky myslieť, formulovať a riešiť problémy. Tvoriť, prijať spracovať informácie, vyhľadať ich a sprostredkovať. Verbálne a neverbálne vyjadrovať vôľu a city. Získať skúsenosti v aktívnej aplikácii jazyka v hovorenej i písanej forme.

Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na jazykovú situáciu. Správne čítať s porozumením. Tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín.

Kľúčové kompetencie:

1. *Poznávacie kompetencie* (používať kognitívne operácie, učiť sa sám aj v skupine, kriticky myslieť, formulovať a riešiť problém, tvorivo myslieť)
2. *Komunikačné kompetencie* (tvoriť, prijať a spracovať informácie, vyhľadávať a sprostredkovať informácie, formulovať svoj názor a argumentovať, verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city)
3. *Interpersonálne kompetencie* (akceptovať skupinové hodnoty, tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín, spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami. Vžiť sa do pocitov a konania inej osoby)
4. *Intrapersonálne kompetencie* (vytvárať a reflektovať vlastnú identitu, vytvárať vlastný hodnotový systém, regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život)

jazyková komunikácia

komunikácia, typy komunikácie, druhy otázok, debata, diskusia, polemika

- Žiak rozumie základných pojmom.
- Vie určovať jednotlivé typy komunikácie podľa ich základných odlišností (priama, nepriama, efektívna, devalvujúca, dialogická, monologická, verbálna, neverbálna...)
- Rozoznáva jednotlivé druhy otázok, v praxi ich vie aplikovať.

zvuková rovina jazyka a pravopis

systém hlások, diakritické a interpunkčné znamienka, intonácia, modulácia hlasu, fonéma, graféma, ortografia a ortoepia

- Žiak pozná jazykovedné disciplíny, ktoré skúmajú zvukovú rovinu jazyka, a ich základné jednotky, rozoznáva celý systém hlások.
- Správne používa interpunkčné a diakritické znamienka v texte.
- Vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava pravidlá spisovnej slovenskej výslovnosti, správne artikuluje. Vo svojich ústnych prejavoch uplatňuje vhodnú intonáciu, v ktorej dodržiava významové a fyziologické pauzy, primerané tempo reči, správne frázovanie výpovede a vhodnú moduláciu hlasu.

významová/lexikálna rovina jazyka

sémantický trojuholník, spisovný jazyk, nárečia, slang, homonymá, synonymá, antonym, slovníky, slovná zásoba, spôsoby obohacovania slovnej zásoby, frazeologizmy

- Žiak vie vysvetliť pojem sémantického trojuholníka a aplikovať tieto vedomosti v praxi.
- Pozná rozdiel vo veľkosti vlastnej slovnej zásoby a slovnej zásoby národného jazyka, cielene si rozširuje vlastnú aktívnu slovnú zásobu z dostupných zdrojov – slovníky, beletria, odborná literatúra, internet ap.
- Vie vysvetliť spôsob obohacovania slovnej zásoby prenášaním významu na príklade frazeologizmov a vo vlastných jazykových prejavoch využíva všetky ich druhy.
- Vie jednoznačne rozdeliť jazykové prostriedky spisovného a nespisovného jazyka.

tvarová/morfologická rovina jazyka

gramatický tvar, menné a slovesné kategórie, slovné druhy

- Žiak vie určiť slovnodruhovú a syntaktickú platnosť všetkých slov v texte.
- Správne uplatňuje gramatické kategórie slovných druhov pri tvorbe viet a textov.
- Ovláda klasifikáciu slovných druhov: plnovýznamové – neplnovýznamové; ohybné – neohybné; s vetnočlenskou platnosťou – bez vetnočlenskej platnosti.
- Vie v texte odlíšiť jednotlivé druhy.

syntaktická/skladobná rovina

veta, vetné členy, vetné sklady, súvetia, slovosled, vetosled, konektor

- Žiak pri organizácii myšlienok vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava pravidlá a požiadavky syntaxe.
- Vie zdôvodniť vzťah medzi členmi skladov vo vete na základe ich funkcie.
- Vie transformovať jednoduché vety na polovetné konštrukcie a súvetia a naopak. Funkčne ich využíva vo vlastných jazykových prejavoch.
- Dodržiava interpunkciu v jednoduchej vete, v jednoduchom súvetí a v zloženom súvetí.
- Vie určiť druh jednoduchého súvetia – priraďovacie a podraďovacie. Vie určiť druh priraďovacieho súvetia a druh vedľajšej vety v podraďovacom súvetí.

- Vie vytvoriť kompozične zrozumiteľný text, v ktorom uplatní logické, časové a príčinnonásledné súvislosti textu a požiadavky slovosledu v slovenčine.
- Je schopný vyhľadať v cudzom texte a uplatniť vo vlastnom jazykovom prejave obsahové, jazykové i mimojazykové konektory, ktoré zabezpečujú súdržnosť textu.
- Je schopný nájsť chyby v logickom poradí viet v cudzích jazykových prejavoch a vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava logické poradie viet v súvetiach, pričom rešpektuje významový činiteľ výstavby výpovede.

sloh

rozprávanie, prejav, rétorika, list, opis, charakteristika, úradný list, životopis, úvaha, výklad, jazykové štýly, slohové postupy, slohové útvary a žánre, štýlotvorné činitele, text

- Žiak vie vysvetliť pôsobenie jednotlivých štýlotvorných činiteľov pri tvorbe jazykových prejavov a správne ich aplikuje vo vlastných jazykových prejavoch.
- Vie si na základe komunikačnej situácie správne stanoviť vhodný slohový útvar a zodpovedajúci jazykový štýl a na ich základe samostatne vytvorí požadovaný text.
- Vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava pravidlá spisovnej slovenskej výslovnosti, správne artikuluje. Vo svojich ústnych prejavoch uplatňuje vhodnú intonáciu, v ktorej dodržiava významové a fyziologické pauzy, primerané tempo reči, správne frázovanie výpovede a vhodnú moduláciu hlasu.
- Ovláda a vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava aktuálnu jazykovú normu a zároveň je schopný zvoliť vhodné stylistické prostriedky v každej komunikačnej situácii aj vtedy, ak by tým porušil jazykovú normu.
- Dokáže vysvetliť pojem hybridizácia jazykových štýlov, slohových postupov a slohových útvarov a vo vlastných jazykových prejavoch vie odôvodniť využitie výrazových prostriedkov hybridizácie.

jazyk a reč

jazyk, reč, funkcie jazyka, spisovný jazyk a nárečie, staroslovienčina, slovanské jazyky, jazyková norma, kodifikácia slovenského jazyka, platné kodifikačné príručky

- Žiak pozná základné znaky pri vydeľovaní jazyka a reči.
- Dokáže hodnotiť text z hľadiska formy, jazykových prostriedkov, útvaru, štýlu a pod.
- Pozná klasifikáciu slovanských jazykov.
- Vie vysvetliť vývojovú líniu slovenčiny od indoeurópskeho prajazyka po jej začlenenie do rodiny západoslovanských jazykov.
- Pozná dôvody, pre ktoré sa staroslovienčina stala spisovným jazykom na našom území. Pozná ohlas tejto kultúry aj v neskorších obdobiach.
- Pozná základné osobnosti dôležité pri kodifikácii slovenského jazyka (Bernolák, Štúr, Hattala).
- Vie sa orientovať v kodifikačných príručkách slovenského jazyka a vie ich používať v praxi pri tvorbe vlastných textov a prejavov

učenie sa

učebný štýl, zapamätávanie, projekt, dedukcia, indukcia, komparácia, analýza, syntéza, analógia

- Žiak sa samostatne učí a zaujíma sa o podnety na učenie z rôznych zdrojov, pozná svoj učebný štýl.
- Vie vytvoriť plán svojej činnosti, postupovať podľa neho a kontrolovať ho.
- Dokáže identifikovať všetky informácie uvedené v texte explicitne.
- Je schopný dedukovať z textu a vyvodiť informácie, ktoré v ňom nie sú uvedené priamo, implicitne z neho ale vyplývajú, teda na porozumenie textu je schopný využiť uvažovanie, analýzu, porovnávanie, vyvodzovanie, jednoduchú aplikáciu. Na lepšie porozumenie textu aktívne využíva kontextové súvislosti.
- Vie racionálne využiť logické myšlienkové operácie na riešenie rôznych životných situácií.

práca s informáciami

informácia, zdroje informácií, spôsoby spracovania informácií, citácia

- Žiak dokáže spracovať text – vytvoriť z neho konspekt, osnovu z prečítaného textu, tézy. Vo vlastných jazykových prejavoch funkčne používa presnú citáciu, voľnú citáciu a parafrázu, pričom dodržiava pravidlá ich formálneho stvárnenia.
- Dokáže posúdiť informačné zdroje, na základe ktorých bol text vytvorený.
- Dokáže efektívne využiť zdroje informácií pri práci s vlastným i cudzím textom.

LITERATÚRA

Kľúčové kompetencie:

1. Technika čítania a verejná prezentácia textu.
2. Pamäťové klasifikačné a aplikačné kompetencie.
3. Analytické a interpretačné kompetencie.
4. Tvorivé kompetencie.
5. Informačné zručnosti.

literárne druhy a žánre

epika, lyrika, duchovná lyrika, čistá lyrika, lúboštná lyrika, spoločenská lyrika, reflexívna (úvahová) lyrika, prírodná lyrika, dráma, epos, poviedka, novela, román, komédia, tragédia, činohra, absurdná dráma, automatický text, sonet

- Žiak dokáže vytvoriť klasifikáciu druhov a žánrov, určiť ich rozhodujúce a diskriminačné znaky, na základe týchto poznatkov vie presne určiť a klasifikovať akékoľvek neznáme dielo. Svoju prácu dokáže vysvetliť a obhájiť.

štruktúra literárneho diela

kompozícia literárneho diela (vnútorná, vonkajšia, kompozičné postupy, pásmo rozprávača, pásmo postáv)

- Žiak chápe hĺbkové členenie umeleckého diela a v akomkoľvek prečítanom diele s jednoznačným autorským posolstvom dokáže sám identifikovať významovú rovinu, vysvetliť jej prepojenie s dejovou rovinou a autorskou koncepciou postáv.

- Žiak chápe funkciu rozprávača, dokáže určiť všetky typy rozprávača v akomkoľvek, teda aj v neznámom diele a bez ohľadu na formu rozprávania.
- Vie vymedziť pojem literárna postava a dokáže charakterizovať jednotlivé postavy z čitateľského hľadiska (prípadne aj z hľadiska autorovej koncepcie diela).
- Vie vysvetliť podstatu jednotlivých kompozičných fáz epického (a dramatického) diela a určiť tieto fázy v akomkoľvek diele s klasickou chronologickou kompozíciou.

štylizácia textu

anafora, epiteton, humor, irónia, satira, hyperbola, metafora, personifikácia/zosobnenie, metonymia, básnické prirovnanie, básnická otázka, protiklad (kontrast), symbol, asociácia, zvukomaľba

- Žiak dokáže vysvetliť štylistickú podstatu jednotlivých opakovacích figúr a tróпов, ich význam pre významovú a estetickú stránku diela. Vie vyhľadať a určiť ich v akejkoľvek básni a vysvetliť ich rytmotvornú a významovú funkciu v konkrétnom texte, prezentovať svoju interpretáciu. Rozumie princípu obraznosti v jazyku.

metrika

rým, rytmus, verš, veršový systém, stopa

- Žiak vie definovať termíny rytmus, rým, verš, veršový systém, dokáže rozoznať jednotlivé veršové systémy na neznámych ukážkach, optimálne dokáže vytvoriť aspoň pár sylabických veršov, jednotlivé daktylské/trochejské verše, cvičný časomerný verš. Žiak pozná rytmické vlastnosti slovenčiny, chápe význam prízvuku v básňach. Rozumie pojmom stopa, daktyl, jamb a trochej a dokáže ich identifikovať v akomkoľvek (pravidelnom) daktylskom/trochejskom a jambickom verši. Chápe pojmu predrážka.

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Metódy

- expozičná – vhodná na výklad nového učiva
- fixačná – používa sa na opakovanie a upevňovanie vedomostí
- motivačná – jej cieľom je zaujať žiaka, vyvolať v ňom zvedavosť, tvorivosť
- brainstorming – dáva žiakovi možnosť reagovať, vyjadriť svoj názor, postoj k danému problému, rozvíja sa diskusia

Formy

- hodina s využitím IT
- práca v skupine
- práca vo dvojici
- individuálna práca
- výklad
- práca s autentickým materiálom
- tvorba a prezentácia projektov
- monológ

- dialóg
- riadený rozhovor
- diskusia
- čítanie s porozumením
- práca s učebnicou
- exkurzia
- testovanie a samotestovanie

Pomôcky

- učebnice
- cvičebnica
- doplnkový materiál
- CD prehrávač, DVD prehrávač, videoprehrávač, počítač, projektor
- interaktívna tabuľa
- tabuľa, fixky
- slovníky
- projektové práce žiakov

6. Hodnotenie predmetu

Žiak bude klasifikovaný, ak splní nasledujúce požiadavky: ústna odpoveď, písomná slohová práca, diktát a testy z jazyka a literatúry, pričom ich počet určí vyučujúca predmetu.

Kritériá hodnotenia písomných slohových prác zo slovenského jazyka

Zložky hodnotenia:

Vonkajšia forma (maximum 4 body)

- a) celková úprava čitateľnosť
zreteľné grafické členenie odsekov
prepísanie práce z konceptu do čistopisu
čistota textu – bez škrtania
dodržiavanie okraja
- b) dodržanie predpísaného rozsahu

Vnútorňá forma (maximum 20 bodov)

obsah (maximum 4 body)

kompozícia (maximum 4 body)

jazyk (maximum 4 body)

štýl (maximum 4 body)

pravopis (maximum 4 body)

0 – 2 chyby 4 body

3 – 6 chýb 3 body

7 – 10 chýb 2 body

11 – 14 chýb 1 bod

15 a viac chýb 0 bodov

Celkový dojem (maximum 4 body)

celkové vyznenie práce

práca by nemala obsahovať:

- nelogické názory
- protispoločenské postoje
- antihumánne a neetické názory
- názory propagujúce poškodzovanie ľudského zdravia

Kritériá hodnotenia ústnych slohových prác zo slovenského jazyka

Zložky hodnotenia:

Obsah (maximum 14 bodov)

téma (maximum 3 body) - aktuálnosť

zaujímavosť (pre poslucháča)

inovácia (osobitosť pohľadu, spracovania, atraktívnosť..)

kompozícia (maximum 7 bodov) – celková kompozícia- nadväznosť

- úvod : oslovenie – vhodnosť, funkčnosť úvodu, atraktívnosť (vzbudenie záujmu)
- jadro: logickosť, postupnosť, nadväznosť, zaujímavosť, názornosť (príklady, pomôcky, obrazy, schémy), zrozumiteľnosť
- záver: funkčnosť, vhodnosť, nadväznosť na úvod

štylizácia (maximum 2 body) - vhodnosť použitých prostriedkov, obraznosť(umelecké prostriedky), spisovnosť

funkcia (maximum 2 body) – jasnosť, splnenie funkcie

Prednes (maximum 14 bodov)

komunikácia (maximum 5 bodov) –slovná (spätná väzba), zrakový kontakt

postoj (maximum 2 body) – vhodnosť

hlas (maximum 3 body):

- intonácia: sila, dôraz, tempo, pauza
- artikulácia: správna a zrozumiteľná
- výslovnosť – spisovná

mimika, gestikulácia (maximum 2 body) - primeranosť

naspamäť (maximum 2 body)

Výsledné hodnotenie slohových prác

28 – 26 bodov	1
25 – 21 bodov	2
20 – 15 bodov	3
14 – 8 bodov	4
7 - 0 bodov.....	5

Kritériá hodnotenia diktátov zo slovenského jazyka

0 – 1 chyba.....	1
2 – 3 chyby.....	2
4 – 6 chýb	3

7 – 8 chýb4

9 a viac chýb5

Hodnotenie testov a písomiek z jazyka a literatúry

výborný..... 100 % - 90 %

chválitebný 89 % - 75 %

dobry 74 % - 55 %

dostatočný..... 54 % - 30 %

nedostatočný..... 29 % - 0 %

Hodnotenie ústnej odpovede

Pri hodnotení ústnej odpovede sa berú do úvahy tieto aspekty:

- obsahová primeranosť
- plynulosť vyjadrovania
- jazyková správnosť
- štruktúra odpovede

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Predmet: slovenský jazyk a literatúra

Platí pre: 1. - 4. ročník

Písomná časť: 30 bodov

Sloh, diktát, v 4. roč. ústny prejav za 1. polrok

Sloh – 20 bodov (5 b – pravopis, 5 b – štylizácia, 5 b – zachovanie témy, 5 b – zachovanie útvaru) Diktát – 10 b (0 ch = 10 b, 1 ch = 9b, 2 ch = 8 b, 3 ch = 7 b...)

Ústna časť: 30 bodov – 3 otázky za každý polrok

výborný..... 60 - 54 bodov 100 % - 90 %

chválitebný 53 - 45 bodov 89 % - 75 %

dobry 44 – 33 bodov 74 % - 55 %

dostatočný..... 32 – 18 bodov 54 % - 30 %

nedostatočný..... 17 – 0 bodov 29 % - 0 %

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy Osobnostný a sociálny rozvoj do vyučovacieho procesu v predmete slovenský jazyk a literatúra		
Tematické okruhy	Učivo	Špecifikácia prierezovej témy
Etické a mravné normy spoločnosti	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Ľapákovci.	Uplatňovať základné princípy zdravého životného štýlu (neochota akceptovať zmeny).

	W. Shakespeare - základná informácia o autorovi a diele Hamlet.	Vybudovať reflexiu medziľudských vzťahov, pochopiť správanie človeka vo vyhrotenej situácii (Hamlet).
	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Marína. Básnický protiklad, typy rýmov.	Formovať u žiakov uvedomelé budovanie ich hodnotových orientácií (láska, krása, mladosť).
	Sofokles - Antigona - Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Antigona.	Prehlbovať toleranciu voči ľuďom, aj keď prezentujú rozporné stanoviská. (postava Kreon – Haimon). Formovať si uvedomelé budovanie hodnôt v živote.
	Aplikácia podstaty literárneho diela Premena do vlastného života.	Motivovať pre spoluprácu s ľuďmi z iných sociálnych skupín (akceptovať fyzicky hendikepovaných ľudí). Schopnosť odhaľovať predsudky v spoločnosti.
Rozvoj osobnosti, sebarozvoj	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Keď báčik z Chochoľova umrie.	Akceptovať rôzne typy ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov, vedieť posúdiť, čo je dobré a zlé (hodnotenie správania Aduša Domanického).
	Individuálna charakteristika, posudok, autocharakteristika, beletrizovaný životopis.	Získavať pozitívny postoj k sebe a druhým, porozumieť sebe i druhým.
	Ivan Krasko – interpretácia básní. (Už je pozde, Jehovah, ...)	Podporovať poznávanie a empatiu voči druhým ľuďom cez sebaopoznanie.
	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Lakomec.	Vyhodnotiť etiku svojho správania a konania, posúdiť, čo je dobré a zlé (odsúdiť lakomstvo).
	Výklad.	Zdravotná príprava – práca s textom Čas kýchania, smrkania...
	Interpretácia a verbalizácia vlastných čitateľských zážitkov.	Zvládať svoje správanie a konanie vo vyhrotených situáciách, akceptovať rôzne typy ľudí, názory, prístupy k riešeniu problémov.

	Diskusný príspevok.	Viesť k praktickej schopnosti obhájiť svoj názor, argumentovať, diskutovať.
Tímová práca, rozvoj komunikačných zručností	Ústne dialogické útvary – Telefonický rozhovor, hádka, debata, polemika, diskusia.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce (asertivita, zásady slušného správania v komunikácii).
	J. G. Tajovský- informácia o jeho dramatickej tvorbe.	Uvažovať o dôsledkoch vlastného správania a konania (majetok - láska).
	Výrazové prostriedky – verbálne, neverbálne.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce.
	Komunikácia a sloh- rečnícke prejavy študentov.	Rozvíjať základné zručnosti komunikácie.
	M. Válek – analýza básní.	Porozumieť sebe a iným, formovať dobré medziľudské vzťahy, akceptovať rôzne typy, názory.

Aplikácia prierezovej témy **Environmentálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete slovenský jazyk a literatúra

Tematické okruhy	Učivo	Špecifikácia prierezovej témy
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Lyrizácia textu – jednotlivé znaky a stupne lyrizácie textu (naturizmus). Idealizovaný typ postavy	Schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov (Drak).
Vzťah človeka k prostrediu	Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela Na západe nič nové.	Vnímať život ako najvyššiu hodnotu.
	D. Chrobák – Drak sa vracia, A. Sládkovič - Detvan	Vnímať a prehľbovať pocit zodpovedného vzťahu smerom k prírode.

Aplikácia prierezovej témy **Mediálna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete slovenský jazyk a literatúra

Tematické okruhy	Učivo	Špecifikácia prierezovej témy
------------------	-------	-------------------------------

Vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosť	Úvaha v publicistickom štýle, glosa, stĺpček, komentár, esej.	Uvedomiť si vplyv médií (stĺpček, komentár) na život jednotlivca a spoločnosti, racionálne rozpoznávať nebezpečenstvá tohto vplyvu.
Komunikačné a užívateľské zručnosti	Masmediálna komunikácia, publicistický štýl.	Uvedomiť si vplyv médií na život jednotlivca a spoločnosti, racionálne rozpoznávať nebezpečenstvá tohto vplyvu.
	Prezentácia rečnickeho prejavu.	Viesť k praktickej schopnosti obhájiť svoj názor, verejne vystupovať.
Kritický postoj k mediálnym produktom	Moderné útvary bežnej komunikácie – reklama, inzerát, e-mail, SMS, vizitka, reklama, čítanie.	Kritické a aktívne využívanie médií a ich produktov (čítanie, sms, mms).

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete slovenský jazyk a literatúra

Tematické okruhy	Učivo	Špecifikácia prierezovej témy
Uvedomovanie si svojich koreňov, vlastnej identity	Jazykové prostriedky, jazykový systém.	Motivovať žiakov k aktívnemu spoznávaniu jazyka vlastnej kultúry.
	Lyrická poézia – štylizácia. F. Petrarca - základná informácia o autorovi a literárnom období humanizmus a renesancia.	Formovať schopnosť objektivizovať vlastný zážitok a prejsť od zážitku k teoretickej reflexii.
	V. Havel – Audiencia - literárno-štylistická analýza lit. diela.	Rozvíjať sebareflexiu a uvedomiť si korene, možnosti, obmedzenia a premeny vlastnej kultúrnej identity.
	Postmoderna v epickej próze – zaradenie do literárneho kontextu, charakteristika.	Formovať si uvedomelé budovanie hodnôt v živote, zvládať svoje správanie a konanie vo vyhrotených situáciách.
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	Literatúra ako umenie. Literárne druhy, žánre, funkcia literatúry, svetová, európska, národná.	Formovať schopnosť s odstupom si uvedomovať, aké procesy v kultúre prebiehajú.

	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Maco Mlieč.	Formovať toleranciu k odlišným životným štýlom, uvedomiť si časové a priestorové determinanty činnosti ľudí (neodsudzovať).
	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Dom v stráni.	Vybudovať reflexiu medziľudských vzťahov (tolerancia názorov, životného štýlu odlišných sociálnych skupín – Mate a Anzula).
	Dráma, tragédia.(vznik a vývin drámy, základné znaky antickej drámy)	Rozvíjať schopnosť prepájať poznatky z viacerých predmetov (umenie a kultúra)
	I. Bukovčan - Kým kohút nezaspieva- štylisticko-lexikálna interpretácia diela.	Vybudovať reflexiu medziľudských vzťahov, pochopiť dôležitosť podstaty človeka bez ohľadu na sociálne postavenie.
	Národný jazyk. Vývin jazyka a formy národného jazyka.	Motivovať žiakov k aktívnemu spoznávaniu jazyka, vlastnej kultúry aj cudzieho jazyka.
Komunikácia a spolupráca medzi etnikami	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Mor ho!	Uvedomiť si časové a priestorové determinanty činnosti všetkých ľudí.
	Hovorový štýl – znaky.	Motivovať žiakov k chápaniu prepojení medzi jazykom a sociálnym svetom. Používať primerané jazykové prostriedky v rôznych komunikačných situáciách.
	Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Krvavé sonety.	Podporovať spoluprácu s druhými ľuďmi pri vedomí rovnosti všetkých ľudí (odsúdiť vojnu).
	J. Palárik- základné informácie - autor, obdobie, dielo.	Rozvíjať schopnosť prepájať poznatky z viacerých predmetov (dejepis – spoločenské vrstvy v Uhorsku).
	J. G. Tajovský- Apolienu - Štylisticko-lexikálna interpretácia lit. diela.	Motivovať pre spoluprácu s ľuďmi z iných sociálnych skupín (akceptovať fyzicky hendikepovaných ľudí.). Schopnosť odhaľovať predsudky v spoločnosti. Podnecovať k pomoci sociálne slabším.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete slovenský jazyk a literatúra

Tematické okruhy	Učivo	Špecifikácia prierezovej témy
Človek a jeho práva	Sofokles - Antigona - Štylisticko-lexikálna interpretácia literárneho diela Antigona.	Človek a jeho práva (pohreb).
	I. Bukovčan - Kým kohút nezaspieva- štylisticko-lexikálna interpretácia diela.	Človek a jeho práva (právo na život).
Zdravotná príprava	Výklad.	Zdravotná príprava – práca s textom Čas kýchania, smrkania...

8. Materiálne zabezpečenie

Pomôcky: učebnice

- cvičebnica
- doplnkový materiál
- CD prehrávač, DVD prehrávač, videoprehrávač, počítač, projektor
- interaktívna tabuľa
- tabuľa, fixky
- slovníky
- projektové práce žiakov

Učebné zdroje:

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Učebnica – Slovenský jazyk 1. Bratislava: Orbis Pictus, 2009. ISBN 978-80-7158-963-1

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Učebnica – Slovenský jazyk 2. Bratislava: Orbis Pictus, 2009. ISBN 978-80-7158-938-9

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Učebnica – Slovenský jazyk 3. Bratislava: Orbis Pictus, 2009. ISBN 978-80-8120-017-5

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Učebnica – Slovenský jazyk 4. Bratislava: Orbis Pictus, 2009. ISBN 978-80-8120-031-1

Gregorová, Ivana – Lapitka, Marián. 2009. Literatúra pre 1. ročník gymnázií a stredných odborných škôl. Bratislava: SPN, 2009. ISBN 978-80-10-01780-5

Gregorová, Ivana – Lapitka, Marián. 2009. Literatúra pre 2. ročník gymnázií a stredných odborných škôl. Bratislava: SPN, 2009. ISBN 978-80-10-01799-7

Gregorová, Ivana – Lapitka, Marián. 2011. Literatúra pre 3. a 4. ročník gymnázií a stredných odborných škôl – 1. Diel. Bratislava: Príroda, 2009. ISBN 978-80-07-01894-5

Gregorová, Ivana – Lapitka, Marián. 2011. Literatúra pre 3. a 4. ročník gymnázií a stredných odborných škôl – 2. Diel. Bratislava: Príroda, 2009. ISBN 978-80-07-01895-2

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Cvičebnica – Slovenský jazyk 1 pre stredné školy. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2009. ISBN 978-80-7158-964-8

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Cvičebnica – Slovenský jazyk 2 pre stredné školy. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2009. ISBN 978-80-7158-937-2

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Cvičebnica – Slovenský jazyk 3 pre stredné školy. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2009. ISBN 978-80-8120-030-4

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Cvičebnica